

Grondboor en Hamer	2	1983	pag. 60	1 fig.	Oldenzaal, april 1983
-----------------------	---	------	---------	--------	--------------------------

Amethistkwarts in een noordelijke zwerfsteen

H. Huisman*

Een inwoner van de Groninger gemeente Leek schonk een grote verzameling, in de omgeving van deze plaats gevonden zwerfstenen aan de gemeente. Een deel ervan is momenteel in twee muurvitruines in de hal van het gemeentehuis opgesteld. Het is de bedoeling dat een ander gedeelte te zijner tijd ten behoeve van het onderwijs in leskisten en kleine uitleenkollecties verwerkt zal worden.

Tussen het materiaal werd een $11 \times 8 \times 6$ cm. grote steen aangetroffen, waarin een groot aantal, deels parallelle scheuren en kleine opgevulde holtes aanwezig waren. Een duidelijke breksie. Het interessante van de steen is dat de fijnere scheurtjes met donkergroen gekleurde kwarts zijn opgevuld. In de wat bredere scheuropvullingen komt het groen alleen langs de randen voor. Meer naar het midden wordt de kwarts geleidelijk lichter groen tot glashelder.

In de wat grotere door breukvorming ontstane ruivormige deels parallellogramvormige holtes is amethistkwarts afgezet. Er heeft hier in het klein geode-opvulling plaats gevonden, die qua kleurcombinatie te vergelijken is met de bekende amethistkwarts-geodes uit de harde melafier bij Idar-Oberstein. De binnenzijde van de holte is in eerste instantie bekleed met een donkergroen mineraal, waarschijnlijk delessiet, een mineraal uit de chlorietgroep. Dit is vermoedelijk ook het kleurend bestanddeel in de overige scheurtjes in de steen. Naar binnen gaat de zeer smalle delessietzône over in bleekpaarse amethistkwarts.

De steen waarin de breukvorming is opgetreden is een enigszins violetbruine porfier. Op enkele iets meer verweerde plaatsen is de kleur beige-bruin. In de dichte grondmasa zijn talrijke tot ca. 3 mm grote, oranje-rode eerstelingen van orthoklaas aanwezig. Kwarts en plagioklaas zijn macroscopisch niet te ontdekken. Het is een atypische porfier waarvan de herkomst in Zweden of Finland gezocht moet worden.

* Noordsch 10, 9304 TJ Lieveren.

Fig. 1 Porfierbreksie. In de door breukvorming ontstane holten is amethistkwarts afgezet. Zwerfsteen van Leek. Collectie K. Feringa - Leek.

